

הא' קוטשר: רק משוגעים לדבר יסכימו לעזור בעבודה זו למוזכרים.
הא' טור-סיני: אנוחנו באים עכשיו לבחור ועדה שתביא את הצעותיה לפני ישיבת המליאה הבאה לסעיף 43א'. חושב אני שמצדנו זה יתקבל בלי קושי. עיקר הדיון בוועדה יהיה לדון בדבר, כיצד לזרז את העבודה.
אני מציע את הא' שלי, את האדונים ייבין וקוטשר, ששימשו מזכירים בעבר, ואת האדונים איתן ומדן.
הא' מדן: שמענו את דעתו של הא' סדן, וכדאי שתתלבן הדעה הזאת בוועדה. אני מציע את הא' סדן להברר הוועדה.
הא' ייבין, סדן, קוטשר, שלי, איתן ומדן
נבחרו לחברים בוועדה להצעת שינויים
בתקנון.

הישיבה העשרים ושתיים

ביום כ"ה בכסליו תשי"ח בשעה 10—12 בצהריים בבית החלוצות בירושלים.
הנוכחים: החברים האדונים אורבך, בנעט, ברגרין, הזו, טור-סיני (יו"ר), ייבין, כהן, מלמד, סדן, עגנון, פולוצקי, קוטשר, שירמן.
החברים היועצים הגב' גרבל והאדונים אירמאי, בן-נון, זיידל, מירסקי, פורת, שבטיאל, שלי, שפאן.
המנהל האמרכלי הא' מנור.
חברי המזכירות המדעית: האדונים איתן, דותן, מדן, ספן, פלס.
האדונים פריץ, קלוזנר, רבין ושניאור הצטדקו על היעדרם. האדונים בן-חיים, גינזברג, ליברמן וריבלין בחוץ-לארץ.

- סדר היום: א. דברי אזכרה לחבר האקדמיה ד"ר צבי וויסלבסקי זיכרונו לברכה
ב. דיון והחלטה בהצעת תיקונים בתקנון ובסדרי העבודה
ג. דין וחשבון של הוועדה להכנת הבחירות
ד. שונות

הא' מירסקי קורא דברים

לזכר צבי וויסלבסקי ז"ל

נעקר מכאן והלך לעולמו ר' צבי וויסלבסקי ז"ל, שהיה חבר לאקדמיה, ותחילה חבר ותיק בוועד הלשון, היה עובד את עבודת הלשון ועושה בוועדות המונחים בכל נפשו ובכל אהבתו ובכל חכמתו הרבה.
מנהג היה בירושלים, שלפני מיטתו של מת לא היו אומרים אלא דברים שיש בו, ואחר המיטה היו אומרים בין דברים שיש בו, בין דברים שאין בו — ואני אין בפי לומר אחר מיטתו של ר' צבי וויסלבסקי אפילו דברים שיש בו, אלא מקצת מן המקצת. יושבים כאן חברים של האקדמיה, היודעים את מעלות רוחו של המנוח ואת סגולות נפשו הרבה יותר ממה שאני יודע, שהכירוהו משעלה לארץ והכירוהו עד שלא עלה לארץ, שראו את מעשיו משנעשו וראו אותם עובר לעשייתם, בשעה שהיה רוקם את רעיונותיו ומצרף אותם למעשי ספרות. על כן מוסר אני מודעה, שלא באתי לפרש לא את כל חכמתו ולא את כל יקרות

ערכו ותרומת מידותיו ולא את כל מעשיו, כדי שלא אמצא חס ושלום כממעט בדמותו, ולא אהיה כמשבה את העשיר במאתים ויש לו לעשיר מאה מנה.

הכול יודעים שר' צבי וויסלבסקי היה נרתיק לחכמות ולדעות ולכשרון מעשה; סופר בעל מחשבות היה ותלמיד חכם, בקי בפילוסופיה ובפסיכולוגיה ובסוציולוגיה, והיה מחדש בהן חידושים תדיר, ועוסק במלאכות שהן גם מלאכות וגם חכמות, כגון מלאכת התרגום ומלאכת העריכה. אבל חכמה אחת הייתה לו, שהיה מחבבה יותר מדי והייתה קרובה אל לבו יותר מכולן — היא חכמת הלשון. חכמה זו הייתה מעורבת אצלו בשאר כל החכמות, היא הייתה משמשת אצלו בפני עצמה ומשמשת עם כל החכמה והכמה, ולא עוד אלא שעשאה בסיס למחקרו, ושעבד לה את עיוניו בשאר המדעים שהיה עוסק בהם, וכתב חיבור "חבלי תרבות" שהוא "מחקר סוציולוגי בבעיות אומה ולשון", והיה כל הימים קושר לה כתרים ומשפר אותה ומפעה אותה.

ייחד לו ר' צבי וויסלבסקי מקצוע בלשון עברי, שהיה צריך לו, ומעשיו שעשה חשובים וספונים. לא כל פינות הלשון בא להם טל של תחייה בשעה אחת. הנה, דרך דוגמה, שיחק לו מזלו של הסיפור, שקמו לו סופרים גדולים והתקינו לו צורות ודפוסים עבריים, וגרמו לו לסיפור עצמותו וטיבו, שלא באו אליו סופרים בני תורה שלשונם אתם, והם עשו לסיפור כלי לשון מפוארים, הדרושים לכל הפציהם והנדרשים לכל צורכיהם. ולא כך הדבר במקצוע של לשון העיון; בתקופה האחרונה באו אל המדע העברי חכמים מומחים מארצות העמים, שלשונותיהם היו לעזי"ם. חכמים הללו היו מתוקנים להם בלשונותיהם לצורך מחשבתם כלים מכלים שונים; כל מחשבה שבלבם יכלו להלבישה מיד בלבוש לשונה שהיה הולמה, וכל גוון של רעיון היה מזומן לו כליו המיוחד לו, כאותו אומן שיש בכלי אומנותו כמה מיני צבתות, צבת למסמר גדול וצבת למסמר קטן, והנה באו חכמים הללו אל הלשון העברית ולא מצאו לפניהם אלא כלים פשוטים ומועטים, שלא היו לפי ריבוי צורכיהם. אמת, הדור ונאה ההיכל שבנה אחד-העם לסגנון העיוני, והוא הספיק לפי גידולה של החכמה העיונית שבאה מן הרחבות של תורות העמים. דומה היה לשון עברי שהוא מתפקק מכוח המשא שנתנו עליו חכמים בעלי מדע, והיה צריך לשון עברי שיבואו אליו וירחיבו לו. מעשה זה קשה היה, והיה צריך לבעלי כוח, לפי שלסגנון העיוני לא היה די שיסתפק מן האגדה, אלא נתבקש לו שיהא מושך את פרנסתו מן ההלכה. ור' צבי וויסלבסקי היה מן המועטים בעלי הכוח שזימנו עצמם לדבר זה. בספריו שעשה בענייני הגות של פילוסופיה וספרות היה מרחיב גבולותיו של לשון העיון, ומתקין לבושים למחשבה ומרבה דפוסי של הסגנון העברי. במעשיו שעשה הראה את טיבה של הלשון העברית שהיא, כדברי ר' יהודה אלהריו: צרה — ותתרחב לנו / וקצרה — ותספיק לכלולנו.

וכשם שהיה כובש דרכים בלשון בחיבורים שכתב מדעת עצמו, כך היה מרבה ומגדל את הלשון במעשיו שעשה בתרגום. המחברים העברים של ימי הביניים, שבשעתם עמד לשון ערבי על מילואו, נתלבשו ברוח של קנאה ללשון העברית והיו משתדלים לחזק כוחה ולרוממה, כדי להודיע טיבה שהיא ערבה כלשון ערב, והיא יפה לומר בה דברי שירה ומחשבה כלשון השפחה שנתגדלה. אותה רוח של קנאה קדושה ללשון עברי עבר גם את ר' צבי וויסלבסקי. אף הוא כמותם של המחברים הקדמונים נתן כל עצמו על דבר זה, שיחא לשון עברי יפה לשמש לדברי מחשבה כלשונות הלעז המשופעות בטובה ובעושר. הרבה עסק ר' צבי וויסלבסקי בחכמת התרגום, בהלכותיה ובעשיותיה. במאמריו, שכתב על התרגום, גדר את גדריה של חכמה זו, שאין גדר התרגום במעשה חיקוי שהמתרגם מחקה דברים ורעיונות מן המקור, ואף אין התרגום עניין של הקבלת לשון כנגד לשון וסגנון כנגד סגנון, אלא מעשה של העתקת תרבות של אומה לתרבותה של אומה חברתה. ובתרגומים שעשה הראה

דוגמאות לתורתו זו, שרעיונות רחוקים קירב להם מושגים עבריים, כדי שיהיו הרעיונות עומדים בלשון עברי לא עמידה רפויה ומהבהבת כאורחים שאינם רצויים, אלא עמידה מאוששת כשל קרואים נכבדים.

הבאר שממנה בעיקר נסתפק ר' צבי וויסלבסקי במעשי החידוש בלשון היה התלמוד והמדרשים, שהיהדות כאלפיים שנותיה האחרונות הייתה תולדתם. שם נמצאו לו אבני בניין מרובות לבנות בהן את בניינה, ואף היה בהן כדי ליתן ללשון העברית מראה וטעם של לשון יהודים לאמתה. ידא אריכתא הייתה לו לר' צבי וויסלבסקי, והיא הייתה מגעת לכל מקום, ועוקר משם מטבעות לשון ודפוסי סגנון ומספק בהם את צרכיה של השפה המתחדשת. אף גיגונים של חן ונימוסים של נוי היה מביא מן התלמוד ומקשט ומנאה בהם את לשוננו. כל ימיו של ר' צבי וויסלבסקי היה עמל בעמלה של הלשון ומשתדל עם הוועדות למונחים. כמה עזיזה הייתה אהבתו ללשון, סיפר לי חברנו מר מדן, שבסוף ימיו ממש, גם כשתקפה עליו מחלתו, היה מזרז את חברי המזכירות שבאקדמיה, שישתפו אותו במלאכה ומזמן עצמו לשאת בעול ולעשות ככל יכולתו.

מונחים הרבה חידש ר' צבי וויסלבסקי, והם נתקבלו בלשון ונקלטו בה. בייחוד היה חלקו גדול במונחים לפסיכולוגיה, שחידש בה שמות לעניינים ולמושגים, שמקצוע זה צריך להם, והרבה את נחלתה של השפה.

מוריי ורבותיי, חז"ל אמרו תלמידי חכמים כיוון שאומרים דבר שמועה מפייהם בעוה"ז שפתותיהם דובבות בקבר. אף ר' צבי וויסלבסקי, ששם לשונות עבריים בפיהם של מדברים, ולמחר מורה שונה את פרקו לתלמידיו, ותלמיד משנן את תלמודו, ושפתותיהם מוציאות את לשונותיו שתיקן להם, הרי שפתו דובבת בעוה"ז, ושפתותיו של ר' צבי וויסלבסקי דובבות בקבר. בצרור חיי הלשון יחא שמו ומעשיו וזכרו צרורים ושמורים.

ב. הא' מדן: הוועדה שנבחרה בישיבה האחרונה של המליאה לשם הצעת תיקונים בתקנון ובסדרי העבודה התכנסה ביום י' בכסליו, ולאחר דיון בהצעותיו של הא' שלי ובדעות שהובעו בישיבת המליאה הוחלט להביא לפני המלאה

(א) לסדרי העבודה — שתי הצעות:

א. הצעת הרוב

1 מונחים:

- 1) כל ועדה מתחילה בדיוניה רק לאחר שהוגשה לפנייה רשימת מונחים מוכנה ומפורשת היטב ע"י המציע אותה.
- 2) לאחר שתגמור הוועדה את דיונה הראשון ברשימה או בפרק ממנה, תשלח חוזר אל כל החברים והחברים היועצים של האקדמיה ואל אנשי המקצוע (שתקבע הוועדה), החוזר יכלול את רשימת המונחים עם תרגומם המוצע ע"י הוועדה, כשכל מונח הטעון הסבר מוסבר בקצרה. בנספח לרשימה תפנה הוועדה את תשומת לבם של מקבלי החוזר אל המונחים, שהיא מתקשה בהם במיוחד.
- 3) בחוזר ייקבע מועד לתשובה, ויהיה לא פחות משבועיים ולא יותר משישה שבועות.
- 4) לאור התשובות על החוזר תשוב הוועדה ותדון במונחים שהוער עליהם ותכריע בהם. מונחים שהוועדה לא הגיעה לידי הכרעות בהם, וכן מונחים.

שלפחות שלישי מן המשיבים על החזר חולקים עליהם, יובאו להכרעת המליאה. (5) עם גמר דיון זה תשלח הוועדה לכל החברים והחברים היועצים של האקדמיה הודעת-סיכום. הודעת-סיכום זו כוללת רשימה מלאה של המונחים עם תרגומם. ובנספח יבואו כל המונחים שהוחלט להביאם להכרעה במליאה. חבר או חבר יועץ, התובע דיון במונח, שלא נכלל בנספח, חייב להודיע על כך למוזכרות בתוך הזמן הנקוב בהודעת-הסיכום. על מונחים אלה תודיע המוזכרות עם שליחת ההזמנות לישיבת המליאה.

(6) המליאה תדון רק במונחים שבנספח הנ"ל (5) וכן במונחים, שמקבלי הודעת-הסיכום ביקשו דיון בהם כאמור ב"5, ובסופו של הדיון תאשר את רשימת המונחים כולה.

II ד ק ד ו ק : סדר העבודה של הוועדות לענייני דקדוק ותעתיק יהיה כסדר האמור בוועדות מונחים בשינויים המחויבים לפי העניין.

א. הצעת המיעוט

I מונחים :

- (1) כל ועדה מתחילה בדיוניה רק לאחר שהוגשה לפניה רשימת מונחים מוכנה ומפורשת היטב ע"י המציע אותה.
 - (2) ועדת מונחים, לאחר שתגמור דיון ראשון ברשימה או בפרק ממנה, תשלח חזר ראשון אל כל החברים והחברים היועצים של האקדמיה ואל אנשי המקצוע (שתקבל הוועדה), וברשימת המונחים ותרגומם המוצע ע"י הוועדה, כשכל מונח הטעון הסבר מוסבר בקצרה בצדו, או בנספח לחוד.
 - (3) המונחים, שנמצאו לפי התשובות לחזר שניים במחלוקת, יידונו דיון שני בוועדה ויישלחו — הם בלבד — בחזר שני עם נימוקי החולקים והכרעת הוועדה.
 - (4) הזמן לתשובה על כל חזר ייקבע בו ויהיה לא פחות משבועיים ולא יותר משישה שבועות.
 - (5) לאור התשובות לחזר השני תשוב הוועדה ותדון בהצעות שנתקבלו, תכריע בהן ותעביר את מסקנותיה, בצירוף פרוטוקול מרוכז, לאישור מליאת האקדמיה.
 - (6) המליאה לא תדון אלא במונח שלא הוכרע בו בוועדה או ששליש מן המשיבים חלקו עליו, ולאחר שתכריע באלה תשוב ותאשר את רשימת המונחים כולה.
- II ד ק ד ו ק : הנוהל בוועדות דקדוק, כתיב ותעתיק יהיה כנוהל בוועדות מינות, בשינויים המחויבים לפי העניין.

הסדרים שיוחלט עליהם ינהגו במשך שנת ניסיון אחת, ואם ימצאו טובים ומועילים, יוצע לשנות על פיהם את סעיף 33 בתקנון.

ב) הצעה לשינוי בתקנון

במקום תקנה 43 תבוא תקנה זו :

43. (א) חבר יועץ של האקדמיה זכאי להשתתף בישיבות המליאה, ויש לו בה דעה מחליטה בענייני לשון האמורים ב"2)ג של התקנון ודעה מיעצת בכל שאר העניינים שבתחום פעולתה של האקדמיה ; נבחר לאחד הוועדים, משתתף בו בדעה מחליטה.

זכויות אלה נתונות גם לחברי הכבוד של האקדמיה וכן לאותם מזכירים מדעיים, שהמליאה השוותה את עמדתם לשלל חברים יועצים.

(ב) חבר יועץ של האקדמיה הנמצא בארץ חייב להשתתף לפחות בשתי ועדות לענייני לשון.

הא' ייבין: מטרת התכנית המוצעת היא להקל מן הפרוצדורה המסורבלת, שהייתה נוהגת עד עכשיו בעבודתנו, ולרוץ את עבודת האקדמיה. הדין-וחשבון של הוועדה מונח לפניכם וממנו תראו, שהוועדה לא הגיעה לידי הסכם בפרטי התכנית. הצעת הרוב נותנת לחברים יתר אפשרות לטעון במליאה, ועל כן היא מסתפקת במשלוח חוזר אחד לחברים. הצעה זו נתקבלה על דעת כל המשתתפים בוועדה, חוץ מן הא' שלי. הצעת המיעוט, שהיא הצעת הא' שלי, מגבילה את החברים ומצמצמת את זכותם לערער על מונחים במליאה, ולשם כך היא דורשת משלוח שני חוזרים לחברים. בכך היא מכבידה את עבודת הנייר של המזכירות. אשר להקניט זכות הצבעה לחברים-יועצים בענייני לשון, ממליצה הוועדה פה אחד על קבלת התיקון. הבעיה היא רק זו, אם נוכל להנהיג זאת בלא תיקון בחוק. מכל-מקום מציע אני לדון תחילה בתיקונים המוצעים בעבודת ועדות המינוח.

הא' שלי: גם אני שואף להקלת הפרוצדורה, שהרי לשם כך עוררתי את השאלה מעיקרה. אלא שהצעת הרוב מקלה, כביכול, על המזכירות, ומכבידה במידה המורה על המליאה, ולמעשה הופכת כל הקערה על פיה.

לפי הרוב יכול כל חבר להביא למליאה הצעה ל כ ל מונח שברשימה. אכן, עליו להודיע על כך קודם בכתב לוועדה, אבל מאחר שהוועדה אינה מוסמכת למנוע אותו מכך, שוב אין לתנאי כל תכלית מעשית רצינית. קרוב לוודאי שמספר ההצעות יהיה למעלה מיכולתה של המליאה לדון בהן.

לפי הצעתי צריך התחורר השני להיות מכיל אך את המונחים, שנמצאו שנויים במחלוקת בין המשיבים לחזור הראשון (שיכיל את הצעות הוועדה), ואת נימוקי החולקים. חבר, הרואה עניין לעצמו להשיב לחזור זה, יעשה זאת בידיעת נימוקי המתנגדים. הוועדה תביא למליאה רק את ההצעות, שיש להן מספר מסוים של תומכים, ולא הצעות יחיד, שאולי אף לא טרח להשיב לחוזרים.

נשאלת כאן שאלה, אם ההצעה השנייה, הבאה להקנות ליועצים זכות דעה מكرעת, איננה בניגוד לחוק. המצב הוא, שבדבר מעמדם ותפקידם של החברים היועצים אין בחוק שום דבר, וזלת מה שנאמר בסעיף 7, כי תפקידיהם ייקבעו על ידי המוסד בתקנון, כדרך שהוא קובע את שאר סדרי העבודה וההצבעה וכו'.

יש אפוא לכל היותר לטעון, שאין בחוק סמכות מפורשת להחליטה זו, אך אין לטעון שנטילת סמכות זו על ידי המליאה היא בניגוד לחוק. המליאה רשאית לפרש את הסתום לפי השקפתה היא.

הא' טורס-יני: נדון ראשונה בעבודת ועדות המינוח, ונחליט קודם כול, אם אנו מסכימים לקו הכללי של שתי ההצעות. עלינו להחיש את עבודתנו, כי החיים דורשים זאת מאתנו. ואמנם חבר נכבד, שהוא כעת בחול, חושש שכל שינוי בנוהג יביא לידי פזיזות. לדעתי גם לפי ההצעה החדשה אין לחשוש לפזיזות בהחלטות. הרי כל ועדה דנה במונחים בקריאות אחדות.

הא' אירמאי מציע שבנוסף שיתקבל יוזכר, שהמונחים הטכניים יתואמו באמצעות הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה.

הא' טור-סיני: עבודת הוועדה מסתיימת רק אחרי התיאום עם הוועדה המרכזית. הדבר מובן מאליו, ואין צורך להכניס זאת בנוסח ההחלטה.

הא' אירמאי: יש שחילוקי דעות מתעוררים בין שתי ועדות. רצוי שייאמר בנוסח ההחלטה, שעל הוועדות לברר ביניהן לבין עצמן את השנוי במחלוקת, לפני שיבואו המונחים לדיון במליאה.

הא' איתן: לפעמים אין הוועדות יכולות להגיע לידי הסכם. אפשר להכניס את הצעת הא' אירמאי בהחלטה, ע"י תיקון קל. ב-4 אחרי המלים „שהוועדה לא הגיעה לידי הכרעות בהם” יש להוסיף את המלים „או שנמצאו (המונחים) שנויים במחלוקת בין ועדות אחרות.”

הא' טור-סיני: הרי זה אחד מתהליכי העבודה שבתוך הוועדות. לדעתי אין צורך לכתוב זאת.

הא' מדן: שתי ועדות מונחים הן בעלות סמכות שווה, וכשאין הן באות לידי הסכם, יש להביא את המחלוקת לפני המליאה להכרעה.

הא' טור-סיני: לדעתי זו שאלה צדדית. אך אם רוצים אתם, אפשר להכניס תיקון זה. נצביע קודם על הכיוון הכללי של השינוי בסדרי עבודת המינוח.

בהצבעה נתקבל פה אחד העיקרון של הצעת השינויים בסדרי עבודת המינוח.

הא' ייבין: רוצה אני להזכיר לחברים, שההבדל בין הצעת הרוב ובין הצעת המיעוט איננו רק בשאלה, אם יש לשלוח חוזר אחד או שני חוזרים. חשוב יותר, שהצעת הרוב באה לתת חופש יתר לחברים להביע את דעותיהם במליאה.

הא' טור-סיני: כוננת הצעת המיעוט במשלוח שני חוזרים היא להקל על עבודת המליאה ולחסוך לה דיונים. ורעיון זה נכון הוא ביסודו.

הא' איתן: לפי הצעת המיעוט יכול לקרות, שהמליאה תתבקש לאשר מונח שלא ראתה כלל, שהרי יש שהוועדה מחליטה לשנות מונח בין קריאה לקריאה, ואם אין חילוקי דעות בוועדה, לא יובלט שינוי זה.

הא' ייבין: יש לשקול גם את הצד המעשי. הצעת המיעוט מטילה על המזכירות עבודה נוספת, שאין היא יכולה לעמוד בה בשום פנים. ע"י זה לא רק שאין מחישים את העבודה, אלא מעכבים אותה.

הא' בן-גון: נכון הדבר, שעלינו לחסוך עבודה למזכירות, אך מצד שני לא נוכל בשום אופן להטיל על המליאה עומס עבודה כה גדול. העבודה לא תתקדם ולא נספיק לפרסם דבר. כדי להקל גם על המליאה, מוטב להטיל את כל הדיון בשאלות הטעונות הכרעה על ועדה מיוחדת, יהא זה ועד המינוח או גוף אחר.

הא' טור-סיני: דווקא דבר זה רוצה ההצעה החדשה למנוע. מטרתה לסיים את הדיון בוועדה ולוותר על דיון נוסף בגוף ביניים שבין הוועדה למליאה.

הא' שלי: כבר החלטנו, שכל אדם הבא בהצעה להקים ועדה למונחי מקצוע מסוים חייב להגיש לא רק את רשימת המונחים, אלא גם את הגדרותיהם, בזאת אין אפוא הכבדה על עבודת המזכירות. אין המזכיר חייב לחבר את ההגדרות. החוזר הנוסף, שאני מציע לשלוח, אף הוא אין בו הכבדה מרובה על המזכירות. אם רושמים פרוטוקול טוב אחרי כל ישיבה, אין קושי בהכנת החוזר. גם בהצעתי אין שלילת חופש מן המליאה, אלא הגבלת החופש של יחיד, שאינו נותן דעתו על העניין הנדון אלא בשעת ישיבה במליאה. אני רואה בחוזרים מעין הצבעה מוקדמת. אם חבר רואה בחוזר „עבודת נייר” של המזכירות בלבד, ולא חומר שהוא חייב לעיין בו ולהעיר כשיש לו מה להעיר — מוטב לחדול משליחת חוזרים בכלל.

הא' אורבך מציע להפסיק את הוויכוח ולגשת להצבעה. תומך בהצעת הרוב לא משום שהיא רוצה להקל על עבודת המזכירות, אלא משום שלא שוכנע, שהצעת המיעוט מייעלת את העבודה.

הא' שירמן מוכן להצביע בעד הצעת הרוב, אם יוסבר איך תתנהל העבודה במליאה לפי הצעה זו. האין חשש לעומס יתר על המליאה?

הא' איתן: הצעת הרוב נתנסחה על פי ניסיונם של 5 מזכירים מדעיים, שניים לשעבר ושלושה עכשיו. מתוך הניסיון אנו יודעים, שאי אפשר לעבוד ע"פ הצעת המיעוט. בשטחים רבים של טכניקה ומדע אין אפשרות לנסח הגדרות, אשר אדם, שאיננו בעל מקצוע, יבין אותן. ועוד: אי אפשר לדרוש מן המליאה אישור של מונחים, שלא הייתה לה ההודמנות לראות אותם. לפיכך יש להכניס עוד תיקון קל ולומר, שהמונחים שנשתנו בין קריאה לקריאה יבואו בנספח מיוחד להודעת הסיכום. וזאת לידיעת החברים, ולא דווקא לדיון במליאה.

הא' טור-סיני מסכים לתוספת של הא' איתן. וכדי לא להטיל עומס יתר על המליאה ולא על המזכירות, מציע הצעת פשרה: לא נחייב את המזכירות לשלוח חוזר שני, אלא נאמר שהדבר רצוי.

הא' איתן: זו למעשה הצעת הרוב, אלא שהחוזר השני נקרא בה "הודעת סיכום".
הא' ייבין: הא' שירמן ביקש לדעת, איך תתנהל עבודת המליאה לפי הצעת הרוב. יש שתי אפשרויות:

(א) כשלא יהיו חילוקי דעות בוועדה, תאשר המליאה את הרשימה כולה בלי דיון. אך אם שלישי מן המשיבים מערערים על החלטות הוועדה, יובא הדיון למליאה. בכך אין הבדל בין שתי ההצעות.

(ב) כשתתגלה מחלוקת בתוך הוועדה, יובאו המונחים השנויים במחלוקת לדיון במליאה. גם זה אמור בשתי ההצעות. לפי שתי ההצעות אין המליאה דנה בכל הרשימה כולה. הצעת המיעוט רק מוסיפה חוזר שני לפני הדיון במליאה. לדעת הרוב — הדבר מיותר.
הא' בן-נון חוזר ומבקש לתת את הדעת על האפשרות להסמיק גוף שלישי, שיינתן לו ייפוי כוח לגפות את החומר לפני שיגיע אל המליאה.

הא' טור-סיני: כבר הצבענו והחלטנו, שאנו מקבלים את ההצעה החדשה בקוויה הכלליים, ושלא נכניס דיון נוסף בגוף שלישי. עכשיו נצביע על ההצעות לסדרי עבודת המינח עם תיקוניו של הא' איתן, ואני מציע להטיל על האדונים ייבין ושלי את הניסוח השלשון של ההחלטה שתתקבל.

הא' שלי: הא' ייבין לא דייק בתארו את ההבדלים שבין שתי ההצעות. דיון במונחים ע"פ דרישת שלישי המשיבים מחויב רק ע"פ הצעת המיעוט. ע"פ הצעת הרוב רשאי כל חבר לדרוש דיון במליאה, ובלבד שהודיע על כך בכתב.

בהצבעה נתקבלה הצעת הרוב ב-7 קולות
נגד 13.

הא' טור-סיני מציע להצביע גם על הצעת סדרי העבודה בדקדוק: הא' בן-חיים אמנם כתב שהוא מתנגד להצעה, אך הרי בהצעת אין לפי שעה פירוט מדויק של סדרי העבודה, ולכן רצוי שנקבל את הכיוון הכללי, לשם החשת העבודה. ואמנם נאמר בפירוש, כי הפרטים ייקבעו במליאה אך אחרי התייעצות עם יושב ראש ועד הדקדוק.

ההצעה נתקבלה ללא התנגדות.

1. ראה בנספח לשיבה זו, עמ' 28-29.

הא' טור-סיני מעמיד להצבעה את ההצעה, שסדרי העבודה שהוחלט עליהם היום ינהגו במשך שנת ניסיון אחת, ואם יימצאו טובים ומועילים, נשנה על פיהם את סעיף 33 בתקנון.

ההצעה נתקבלה ללא התנגדות.

הא' טור-סיני: ההצעה השנייה, העומדת על הפרק, היא להקנות לחברים היועצים את זכות ההצבעה במליאה בענייני לשון. זאת זכות שאנו עומדים להעניק לחברים היועצים, והדבר יחייב אותנו להקפיד בבחירת חברים יועצים. ההצעה מחייבת שינוי בתקנון, ויש בישיבה זו למעלה משני שלישים של מספר החברים, כדרוש לקבלת החלטה מעין זו. ואמנם גם כאן אזכיר, כי חבר נכבד, הנמצא כעת בחו"ל, הביע חשש, שאין אני יכול לראותו כמוצדק.

ההצעה נתקבלה פה אחד¹.

הא' טו"ן: בנוסח שנתקבל יש לכתוב (ב-§ 43א) „חבר יועץ של האקדמיה חייב להשתתף בישיבות המליאה“, במקום „זכאי“.

הא' שפאן: במקום „זכאי“ או „חייב“ מוטב לכתוב „ישתתף בישיבות המליאה“.

הא' טור-סיני: הצעת הא' שפאן מתקבלת.

ג. הא' טור-סיני: הוועדה, שנבחרה בישיבה הקודמת לשם הכנת הבחירות, נתכנסה רובה, ולא כולה, ולא יכלה עדיין להביא לפני המליאה הצעות ממש. כשנדון בה, נצטרך לתת דעתנו גם על ממלאי מקום לחברים שאינם פעילים, כאמור בחוק.

הא' ייבין מסכים לכך שלא נדון היום בבחירת חברים חדשים, אך יש לברר היטב מה פירוש „ממלא מקום“. מה יהיה מעמדו? ומה יהיה כשיבואו לישיבה גם ממלא המקום וגם החבר, שאת מקומו הוא ממלא?

ד. הא' ייבין: בשידורי הרדיו אין מקפידים על נכונות המבטא ודיוק ההבעה הלשונית, ויש שידורים שבהם גם שגיאות מופצות. האקדמיה חייבת לתת דעתה על כך ולהגיב על זאת. מציע לבחור ועדת משנה, שתעיין בדבר בפרוטרוט.

הא' טור-סיני: לא רק הרדיו, אלא גם העיתונות. הבעיה כאובה, וכדאי לייחד לכך דיון באחת הישיבות.

נספח לישיבה כ"ב

סדרי העבודה במינוח ובדקדוק לפי החלטת המליאה

1. מונחים:

(1) כל ועדה מתחילה בדיוניה רק לאחר שהוגשה לפניה רשימת מונחים מוכנה ומפורשת היטב ע"י המציע אותה.

(2) לאחר שתגמור הוועדה את דיונה הראשון ברשימה או בפרק ממנה, תשלח חוזר אל כל החברים והחברים היועצים של האקדמיה ואל אנשי המקצוע (שתקבע הוועדה). החוזר יכלול את רשימת המונחים עם תרגומם המוצע ע"י הוועדה, כשכל מונח הטעון הסבר מוסבר בקצרה. בנספח לרשימה תפנה הוועדה את תשומת לבם של מקבלי החוזר אל המונחים, שהיא מתקשה בהם במיוחד.

1. ההחלטה מתפרסמת כתיקון בתקנון לעיל עמ' 3.

תיקונים בתקנון ובסדרי העבודה, הכנת הבחירות, לשון העיתונות והרדיו

- 3) בחזור ייקבע מועד לתשובה, שיהיה לא פחות משבועיים ולא יותר משישה שבועות.
- 4) לאור התשובות על החזור תשוב הוועדה ותדון במונחים שהוער עליהם, ותכריע בהם. מונחים שהוועדה לא הגיעה לידי הכרעות בהם, או שנמצאו שנויים במחלוקת של ועדות שונות, וכן מונחים, שלפחות שליש מן המשיבים על החזור חולקים עליהם, יובאו להכרעת המליאה.
- 5) עם גמר דיון זה תשלח הוועדה לכל החברים והחברים היועצים של האקדמיה הודעת סיכום. הודעת-סיכום זו תכלול רשימה מלאה של המונחים עם תרגומם. בנספח אחד יבואו כל המונחים שהוחלט להביאם להכרעה במליאה. בנספח שני יבואו כל המונחים שנשתנו בדיונה האחרון של הוועדה. חבר או חבר יועץ, התובע דיון במונה, שלא נכלל בנספח, חייב להודיע על כך למזכירות בתוך הזמן הנקוב בהודעת-הסיכום. על מונחים אלה תודיע המזכירות עם שליחת ההזמנות לשיבת המליאה.
- 6) המליאה תדון רק במונחים שבנספח הראשון (§ 5). וכן במונחים, שמקבלי הודעת-הסיכום ביקשו דיון בהם כאמור ב-§ 5, ובסופו של הדיון תאשר את רשימת המונחים כולה.

11. דקדוק:

סדר העבודה של הוועדות לענייני דקדוק ותעתיק יהיה כסדר האמור בוועדות מונחים בשינויים המחויבים לפי העניין. הפרטים ייקבעו במליאה אחרי התייעצות עם יו"ר ועד הדקדוק.

הסדרים ינהגו במשך שנת ניסיון אחת, ואם יימצאו טובים ומועילים, יוצע לשנות על פיהם את סעיף 33 בתקנון.

הישיבה העשרים ושלוש

ביום כ' באדר תשי"ח בשעה 10.30-1.15 בצהריים בבית החלוצות בירושלים.

- הנוכחים: החברים האדונים בן-חיים, בנעט (בחלק הראשון של הישיבה), ברגגריק, הזו, טור-סיני (יו"ר), ייבין, כהן, מלמד, סדן, פולוצקי, קוטשר, שירמן.
- החברים-היועצים הגב' גרבל והאדונים אירמאי, בורלא, זיידל, לייבל, מירסקי, מלצר, פורת, רבין, שלי, שפאן.
- חבר הוועדה למונחי הפסיכולוגיה הא' אורמיאן.
- המנהל האמרכלי הא' מגור.
- חברי המזכירות המדעית: הא' איתן, אסטרון, דותן, מדן, פלס.
- האדונים בן-נון, סלושץ ועגנון הצטדקו על היעדרם.

סדר-היום: דיון במונחי הפסיכולוגיה החברתית

הא' טור-סיני: לדיון במונחי הפסיכולוגיה החברתית הוזמן המומחה המקצועי, חבר הוועדה למונחי הפסיכולוגיה ד"ר ח' אורמיאן כדי לתת לנו דברי הסבר מקצועיים למונחים הנדונים, נוסף על דברי ההסבר שבנספח לרשימה המוצעת.